



14.09.2020

Asia/31

§ 542

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponsi Malmin niitty-alueiden luontoarvojen säilyttämisestä

HEL 2019-006271 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 22.5.2019 hyväksymän toivomusponnen (Sirpa Asko-Seljavaara) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 22.5.2019 vastausta valtuutettu Emma Karin aloitteen Helsingin niittyverkoston laajentamisesta kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ehdottaman seuraavan toivomusponnen:

"Valtuusto edellyttää kaupunginhallituksen selvittävän, mitä luontoarvoja voidaan säilyttää Malmin lentokentän 100 ha:n suuruisesta niittyalueesta, joka on merkittävä lintu- ja luontokohde. Se on muuttolintujen levähdyspaikka ja siellä asuu mm. erittäin uhanalainen heinäkurppa. Kentän niittyalueella on todettu 1000 perhoslajia, kuten uhanalainen vi-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



14.09.2020

heryökkönen. Kentällä asustaa myös harvinaisia lepakkoja kuten kimo-
lepakko ja pikkulepakko." (Sirpa Asko-Seljavaara)

Kaupunginhallitus toteaa, että kaavarungossa esitetty puistoverkosto luo ekologisine yhteyksineen hyvät edellytykset alueen monien luontoarvojen säilymiselle. Esimerkiksi alueen keskelle on suunnitteilla avoin lentokenttäpuisto, josta osa on tarkoitus rakentaa niittymäiseksi. Sen alueella on mahdollista säilyttää tai korvata osa avoimista elinympäristöistä, ja samalla rakentaa uutta kaupunkiluontoa. Poikittaisten viher- ja virkistysyhteyksien toteuttaminen ja erityisesti uuden puistosillan rakentaminen Kivikon ulkoilupuistoon parantavat myös alueellisia virkistysmahdollisuuksia huomattavasti.

Malmin lentokentän alueella olevia luontoarvoja on kartoitettu kaavarunkotyön ja asemakaavahankkeiden aikana. Selvityksiä muun muassa perhoslajien, linnuston, lepakoiden ja liito-oravien esiintymisalueista päivitetään ja tarkennetaan säännöllisesti. Jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja ja todetut luontoarvot huomioidaan kaavaratkaisuissa maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Kaupunginhallitus pitää kaupunkiympäristölautakunnan tapaan erittäin tärkeänä, että jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitettävät inventoinnit, niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden.

Toivomusponnen johdosta on saatu lausunto kaupunkiympäristölautakunnalta. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020, että hallintosäännön 30 luvun 14 §:ssä tarkoitettujen hyväksytyjen toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä toimitettavat selvitykset, joiden määräaika on 1.4.-30.9.2020, tulee kaupunginhallituksen toimittaa viimeistään 30.9.2020.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313



14.09.2020

Asia/31

suvi.ramo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Toivomusponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.10.2019 § 494

HEL 2019-006271 T 00 00 03

Hankenumero 5264_180

Lausunto

Lautakunta korostaa, että kun jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja, on äärimmäisen tärkeää että niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden..

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaavatilanne

Helsingin yleiskaavassa (2016) Malmin lentoaseman alueelle on osoitettu rakentamista lähikeskusta C3-merkinnällä ja asuntovaltainen alue A2-merkinnällä. Aluetta on yleiskaavan mukaisesti tarkoitettu kehittää pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä lähipalveluiden käyttöön. Alueelle on laadittu kaavarunko, joka on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 29.11.2016. Kaavarungossa erilaiset maankäytön tavoitteet on pyritty sovittamaan yhteen niin, että uudessa kaupunkirakenteessa voidaan merkittävän rakentamisen määrän ohella säilyttää myös luontoarvoja. Lisäksi osa luontoarvoista pyritään kytkemään osaksi laajempaa viherverkostoa. Kaavarungon alueella viheralueita on osoitettu yhteensä noin 102 hehtaaria. Nallen-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



rinteen ja Lentoasemankortteleiden asemakaavanmuutoksien laatiminen on vireillä, joissa merkittävimmät luontoarvot otetaan yksityiskohdaisemmin huomioon.

Tehdyt selvitykset

Malmin lentokentän alueen luontoarvoja on kartoitettu sekä kaavarunkotyön että vireillä olevien asemakaavahankkeiden aikana. Huomionarvoisten perhoslajien esiintymistä on selvitetty vuosina 2016 ja 2017, linnustoa on selvitetty vuosina 2015, 2016 ja 2017, lepakoita on selvitetty vuonna 2016 ja liito-oravia on selvitetty vuonna 2016 ja 2018. Vuoden 2019 liito-oravaselvitys on käynnissä. Vesistöön liittyviä arvoja on selvitetty muun muassa vesihuoltoon liittyvien selvitysten ja suunnitelmien yhteydessä. Näiden selvitysten pohjalta tiedetään monien lajien esiintymisalueet. Selvityksiä päivitetään ja tarkennetaan säännöllisesti. Muun muassa kesällä 2019 on päivitetty perhosselvitys.

Suunnittelualueella ei ole ollut tiedossa kasvupaikkoja, joissa voisi olettaa esiintyvän uhanalaisia kasvilajeja. Lentokenttäalueen kasvillisuutta päästään kuitenkin tutkimaan tarkemmin kesällä 2020, kun lentotoiminta on päättynyt.

Luontoarvojen säilyminen

Huomattava osa suunnittelualueen luontoarvoista liittyy kaupunkiympäristössä poikkeukselliseen avoimeen, aidattuun lentokenttäalueeseen. Käyttötarkoituksen muutos muuttaa kenttäalueen luonnetta voimakkaasti, eikä kaikkien luontoarvojen säilyttäminen ole valitussa maankäyttömallissa mahdollista.

Kaavarungossa esitetty puistoverkosto luo kuitenkin mahdollisuuksien mukaan hyvät edellytykset alueen monien luontoarvojen säilymiselle. Puistoalueille on varattu runsaasti pinta-alaa ja verkostomaisen rakenteensa ansiosta siitä muodostuu ekologisia yhteyksiä. Esimerkiksi alueen keskelle on suunnitteilla avoin lentokenttäpuisto, josta osa on tarkoitus rakentaa niittymäiseksi. Sen alueella on mahdollista säilyttää tai korvata osa avoimista elinympäristöistä ja samalla rakentaa uutta kaupunkiluontoa. Poikittaisten viher- ja virkistysyhteyksien syntyminen ja erityisesti uutta puistosiltaa pitkin Kivikon ulkoilupuistoon mahdollistuva yhteys parantavat myös alueellisia virkistysmahdollisuuksia huomattavasti.

Jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja ja todetut arvot huomioidaan kaavaratkaisuissa maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.



Lentotoiminnan aikana alueen hoidon tärkeimpänä tavoitteena on ollut pitää alue siistinä ja kasvillisuus matalana. Eläimet ja linnut on häädetty pois vaarantamasta lentoturvallisuutta. Puustoisia alueita aidan ulkopuolella on myös hoidettu ja pidetty matalana. Turvasektoreilla olevia puita on kaadettu, jotta latvusto ei ole kasvanut liian korkeaksi.

Lentotoiminnan loppuessa avautuu uusia mahdollisuuksia alueen hoidolle ja käytölle. Alueen luonto muuntuu nopeasti myös itsestään. Alueen luonnon monimuotoisuutta voidaan tukea suunnittelemalla ja hoitamalla aluetta. Monipuolisilla hoitotoimilla huolehditaan ja kunnioitetaan nykyistä kasvillisuutta, mutta voidaan myös rakentaa uusia elinympäristöjä. Niittyverkoston vaihteellinen kehittäminen Malmin lentoterminalin alueella tarkoittaa väliaikaisen käytön suunnittelua sekä uusien niittyalueiden luomista asemakaavoitettaville alueille. Esimerkiksi vireillä olevan Nallenrinteen asemakaavan pohjoisosan puiston maiseman luonne on avoin, ja sinne tulee hyönteisten elinympäristöiksi soveltuvia niittyalueita. Osa niittyalueista voivat olla myös kaupunkiviljelyä ja osa erityisille eliölajeille rakennettuja. Viheralueita suunnitellaan luonnollisesti myös toiminnallisesta näkökulmasta virkistyskäyttöön, liikuntaan ja leikkiin. Näkökulmien sovittaminen yhteen tapahtuu puistoalueiden tarkemmassa suunnittelussa ajantasaisen tiedon pohjalta.

Lajit

Malmin kenttä toimii syysmuuton aikaan uhanalaisen heinäkurpan levähdysalueena. Muuttoa kartoittaneessa selvityksessä vuonna 2017 alueella havaittiin muutamia yksilöitä. Selvityksen perusteella voidaan todeta, että joinakin vuosina merkittävä osa Uudellamaalla syysmuutolla levähtävistä heinäkurpista havaitaan Malmin lentokentällä. Tulevaisuudessa levähtävät heinäkurpat joutuvat etsimään vaihtoehtoisia levähdyspaikkoja, tosin alueelle rakennettava laaja lentokenttäpuisto niittyalueineen saattaa tulevaisuudessakin tarjota levähdysmahdollisuuden. Levähtävien yksilöiden määrät vaihtelevat vuosittain huomattavasti ja vaihtoehtoisia paikkoja on lähiympäristössä tarjolla. Voidaan olettaa, että lentokentän alue ei ole erityisesti suojeltavan lajin säilymisen kannalta tärkeä esiintymispaikka.

Kesällä 2016 selvitettiin kenttää ympäröivien alueiden rakennusten merkitystä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoina. Tulosten perusteella alueella ei sijaitse lepakoiden lisääntymispaikkoja, mutta yksittäisiä rakennuksia käytetään päiväpiilopaikkoina. Varmistettuja päiväpiiloja löydettiin kaksi ja todennäköisiä yksi. Lisäksi alueelta on tunnistettu lepakoiden ruokailualueita. Ruokailualueet ja yksittäisten yksilöiden päiväpiilot on mahdollista korvata lepakkoystävällisillä rakenteilla uusissa rakennuksissa, lepakonpöntöillä tai sisällyttämällä riittävästi viheralueita ja/tai tonttien kasvullisia alueita asemakaavaan.



Alueella on perhosten kannalta huomionarvoisia elinympäristöjä. Lentokentällä esiintyviksi tiedetyistä lajeista uhanalaisuuden kannalta merkittävin on viheryökkönen. Jatkosuunnittelussa kartoitetaan edelleen asemakaava-alueilla mahdollisesti esiintyvien huomionarvoisten perhoslajien esiintymistä ja ne huomioidaan asemakaavoituksessa. Osana viheralueverkoston suunnittelua luodaan paahdeympäristöjä, joilla pyritään varmistamaan viheryökkösen kannalta sopivat elinympäristöt alueella.

Lautakunta korostaa, että kun jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja, on äärimmäisen tärkeää että niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden.

Käsittely

08.10.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Sirpa Asko-Seljavaara: Kaupunkiympäristölautakunta tuo kaupunginhallituksen tietoon, että hyväksyessään lausunnon Sirpa Asko-Seljavaara toivomusponteen, liittyen Emma Karin aloitteeseen kaupunginvaltuustossa 2.5.2019, Malmin lentokentän luontoarvoja voidaan säilyttää ainoastaan pieneltä osin, kun erittäin uhanalainen luontotyyppi, niitty, muuttuu asuntovaltaiseksi alueeksi.

Lentokenttä on ollut, kiitoratoja lukuunottamatta, sadan hehtaarin suuruinen aidattu niitty yli 80 vuoden ajan, jolloin sinne on muodostunut äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi. Se on merkittävä luontokohde ja mm heinäkurpan levähdyspaikka. Kenttäalueella on todettu lähes 1000 perhoslajia mm erittäin uhanalainen viheryökkönen. Alueella esiintyy valkoselkätikka ja liito-orava, harvinainen pikkulepakko ja kimolepakoita. Kenttäalueella majailee metsäkauriita, kettuja, rusakoita ja kontiaisia, joiden elinympäristöä ei voida säilyttää.

Kannattaja: Atte Kaleva

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Lisätään kohtaan (3):

"Selvitykset eivät nykyisellään tarjoa kokonaisvaltaista kuvaa lentokenttäalueen lajistosta, esimerkiksi lepakkoselvitys on pinnallinen. Lentokenttäalueen rakentamisen vaikutusta läheiseen Longinojaan ei ole selvitetty. Ympäristövaikutusten kokonaisarviointia ei ole tehty."

Kannattaja: Nuutti Hyttinen



Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta korostaa, että kun jokaisen asemakaava-hankkeen taustaksi päivitetään inventointeja, on äärimmäisen tärkeää että niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden.

Kannattaja: Noora Laak

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kaupunkiympäristölautakunta tuo kaupunginhallituksen tietoon, että hyväksyessään lausunnon Sirpa Asko-Seljavaara toivomusponteen, liittyen Emma Karin aloitteeseen kaupunginvaltuustossa 2.5.2019, Malmin lentokentän luontoarvoja voidaan säilyttää ainoastaan pieneltä osin, kun erittäin uhanalainen luontotyyppi, niitty, muuttuu asuntovaltaiseksi alueeksi. Lentokenttä on ollut, kiitoratoja lukuunottamatta, sadan hehtaarin suuruinen aidattu niitty yli 80 vuoden ajan, jolloin sinne on muodostunut äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi. Se on merkittävä luontokohde ja mm heinäkurpan levähdyspaikka. Kenttäalueella on todettu lähes 1000 perhoslajia mm erittäin uhanalainen viheryökkönen. Alueella esiintyy valkoselkätikka ja liito-orava, harvinainen pikkulepakko ja kimolepakoita. Kenttäalueella majoilee metsäkauriita, kettuja, rusakoita ja kontiaisia, joiden elinympäristöä ei voida säilyttää.

Jaa-äännet: 10

Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Noora Laak, Jape Lovén, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva

Tyhjä: 0

Poissa: 0

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kohtaan (3):

"Selvitykset eivät nykyisellään tarjoa kokonaisvaltaista kuvaa lentokenttäalueen lajistosta, esimerkiksi lepakkoselvitys on pinnallinen. Lentokenttäalueen rakentamisen vaikutusta läheiseen Longinojaan ei ole selvitetty. Ympäristövaikutusten kokonaisarviointia ei ole tehty."



Jaa-äännet: 10

Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Noora Laak, Jape Lovén, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva

Tyhjä: 0

Poissa: 0

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lautakunta korostaa, että kun jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja, on äärimmäisen tärkeää että niiden tulokset ja luontoarvojen huomiointi tehdään mahdollisimman huolellisesti jokaisen kaavan kohdalla alueen kokonaisuuden luontoarvot huomioiden..

Jaa-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Jape Lovén, Risto Rautava, Laura Rissanen

Ei-äännet: 8

Mia Haglund, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Noora Laak, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 0

Poissa: 0

01.10.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kaisa Jama, tiimipäällikkö, puhelin: 310 22980
kaisa.jama(a)hel.fi